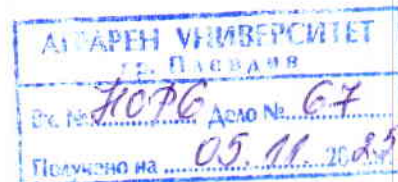

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен "доктор" по: област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност: Икономика и управление (селско стопанство)

Автор на дисертационния труд: Георги Борисов Геров,
задочен докторант към катедра „Икономика“ при Аграрен университет,
гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: „Адаптация на българското земеделие: Баланс между национални интереси и зелените политики на ЕС“

Рецензент: проф.д-р Тони Богданова Михова, Технически университет – София, филиал Пловдив, област на висше образование: 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.7. Администрация и управление, научна специалност: Икономика и управление,
определена за член на научното жури със заповед № РД-16-969/03.10.2025 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

Съвременната сложна обстановка, в която се намират селските райони в България се изразява от една страна, в задълбочаване на икономическите и демографските баланси, а от друга – в необходимостта от прилагане на политики като Зелената сделка и реформата на Общата селскостопанска политика. За България, значимостта на селското стопанство е пряко свързана с нейната идентичност, социална структура и териториална устойчивост.

В тази връзка, намирането на баланс между европейските екологични цели и българските национални интереси е изключително важен проблем, който е необходимо да бъде задълбочено и всеобхватно изследван.

Смятам, че темата, свързана с адаптация на българското земеделие и установяване на баланс между национални интереси и зелените политики на ЕС е във висока степен актуален и значим в научен и научно-приложен аспект.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Целта на дисертационния труд е ясно определена – обосновано предложение на рамка за баланс между изпълнението на европейските регулации и запазването на спецификата на българския аграрен сектор, включително неговите исторически, културни и структурни особености. За нейната реализация са поставени девет задачи. Използваните методи са правилно подбрани, съответстващи на целта на дисертационното изследване.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е с добре балансирана структура и се състои от увод, изложение в четири глави, заключение и списък на използваната литература – общо 245 страници.

Резултатите са онагледени и представени чрез съставянето на 28 таблици и 23 фигури.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

В увода на дисертацията е обоснована актуалността, посочени са целта, обекта, предмета и методологията на изследването.

Историческата рамка на селското стопанство в България е разгледана в първа глава. В тази глава е направен обзор на теориите за адаптация и устойчивост на аграрния сектор. Силна страна на литературния обзор е разглеждането на многообразието от теоретични подходи към адаптацията и устойчивостта в селското стопанство, както и съпоставката на теориите в аграрен контекст: български и европейски перспективи. Задълбочено са разгледани зелените политики на ЕС и националните интереси и спецификата на българското селско стопанство. Фокусът е върху конфликтните и синергични точки между местните нужди и европейските регулации.

Методологията на изследването е посочена в глава втора. Тя е изградена върху интегриран подход, който комбинира качествени и количествени методи за оценка на адаптацията на българското земеделие към Зелената сделка и политиките на ЕС. С висока научна стойност е критичният подбор на индикатори, въз основа на които са разработени авторските индекси, като резултат от задълбочен сравнителен анализ на съществуващи международни практики и специфичните особености на българското земеделие. Логическата връзка между теоретичната част и емпиричния анализ се осъществява именно във втора глава, посредством ясно посочени методи, показатели и авторски инструменти за оценка на устойчивостта.

Глава трета съдържа анализ върху 32-годишен период (1990–2022), обхващащ ключови икономически, екологични и социални индикатори. Акцентът е върху Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023–2027 г., където устойчивостта фигурира като цел, индикатор и резултат. Анализът разкрива, че устойчивостта често се свежда до формално отчитане чрез количествени индикатори, без задълбочено разбиране на процесите, които я генерират.

В четвърта глава са разгледани стратегиите, сценариите и политическите инструменти за балансиране на националните интереси и зелените политики на ЕС. Формулирани са конкретни предложения, свързани с кооперативни и интеграционни модели за териториална консолидация, дигитализацията и прецизното земеделие, интегрирането на мониторингови системи, адаптивни управленски механизми и общностно участие в политическите процеси.

Заклучението обобщава резултатите от изследването.

Литературният обзор обхваща 236 литературни източника, които кореспондират с основните направления в дисертационния труд.

Смятам, че докторантът във висока степен е запознат със съвременното състояние на разглеждания проблем.

5. Приноси на дисертационния труд.

Приемам представената справка за приносните моменти в дисертационното изследване. Оценявам същественото значение на следните

Научни приноси:

- разработена методология за анализ на устойчивото развитие в аграрния сектор, базирана на критико-дискурсивен анализ на широк набор от макро показатели, стратегически документи, институционален преглед и функционално картографиране на управленските процеси;
- предложено понятието „устойчивост по принуда“ като аналитичен инструмент за диагностика на формализацията на процесите, в контекста на селскостопанската политика на ЕС;
- авторска дефиниция на устойчивостта в аграрния сектор с практическо приложение в оценката на публични политики.

Научно-приложни приноси:

- разработен критичен анализ на Стратегическия план 2023–2027 г., при който са идентифицирани несъответствия между цели, мерки и индикатори;
- създадена методика за оценка на степента на съгласуваност между различни управленски нива — от национални стратегии до Адаптация на българското земеделие: баланс между националните интереси и зелените политики на ЕС;
- разработена е индексна система, включваща три авторски индекса: Индекс на агроклиматичния отпечатък (ИАО); Индекс на животинска плътност; ; Кооперативен аграрно-климатичен индекс (КАКИ).

6. Критични бележки и въпроси.

Дисертационният труд е завършено изследване, с постигната цел и решени задачи. Резултатите от изследването са с висока практическа приложимост. Дисертационният труд се отличава с ясно изразена авторова позиция по изследваната проблематика.

Забележките са с препоръчителен характер, които по никакъв начин не намаляват научната стойност на разработката.

1. Формулиране на изводи след всяка глава за постигане на по-голяма яснота и обобщение на разработката.
2. На база на формулираните препоръки, разработване на стъпков модел, с висока конкретика за осъществяване на адаптация на българското земеделие в бъдещата научно-изследователска дейност.

Въпрос:

1. Каква е вашата оценка на капацитета на участниците в процеса за ефективна адаптация на българското земеделие?

7. Публикувани статии и цитирания.

По темата на дисертацията са представени пет самостоятелни публикации на докторанта.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторантката, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава

основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Георги Борисов Геров образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност Икономика и управление (селско стопанство).

Дата: 03.11.2025 г.
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ
СТАНОВИЩЕТО:
(проф.д-р Тони Михова)